

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op dinsdag 19 mei 2015 om 20.00 uur door **Ben van Oosten**.

Ben van Oosten werd in 1955 te Den Haag geboren. Hij studeerde orgel en piano aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam en vervolgens in Parijs. Op 11-jarige leeftijd kreeg Ben van Oosten zijn eerste aanstelling als kerkorganist en vier jaar later debuteerde hij als concertorganist in zijn geboorteplaats. Sindsdien treedt hij met groot succes op in de belangrijkste orgelcentra over de gehele wereld en vestigde hij zijn reputatie als een van de vooraanstaande internationale concertorganisten. Naast zijn uitgebreide concertpraktijk is Ben van Oosten een veelgevraagd docent bij internationale academies.

Zijn opzienbarende cd-opnamen van het Franse symfonische orgelrepertoire (o.a. de acht sonates van Guilmant en het complete orgeloeuvre van Widor, Vierne, Dupré en Saint-Saëns) werden met verschillende internationale prijzen onderscheiden (o.a. Echo Klassik, Preis der deutschen Schallplattenkritik, Choc du Monde de la Musique, Diapason d'Or). Van zijn hand verscheen bovendien een omvangrijke biografie over Charles-Marie Widor.

Vanwege zijn grote verdiensten voor de Franse orgelmuziek werd Ben van Oosten driemaal onderscheiden door de Société Académique Arts-Sciences-Lettres te Parijs.

De Franse regering benoemde hem tot Chevalier (1998) en Officier (2011) dans l'Ordre des Arts et des Lettres. In 2010, bij zijn 40-jarig jubileum als concertorganist, werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Ben van Oosten is als hoofdvakleraar orgel verbonden aan Codarts (Rotterdams Conservatorium). Sinds 1990 is Ben van Oosten organist van de Grote Kerk te Den Haag en aldaar artistiek leider van het jaarlijkse Internationaal Orgelfestival.

1. Petite Suite pour Grand Orgue - Introduction et Choral - En taille - Mélodie - Toccata	Hayo Boerema	1972
2. Variations Sérieuses in d kl.t., op. 54	Felix Mendelssohn Bartholdy (orgelbew.: Reitze Smits)	1809-1847
3. Méditation (Improvisatie, gereconstrueerd door Maurice Duruflé)	Louis Vierne	1870-1937
4. Symphonie nr. 5 in f, op. 42/1 - Allegro vivace - Allegro cantabile - Andante quasi allegretto - Adagio - Toccata	Charles-Marie Widor	1844-1937

Voor overige orgelconcerten in de serie Hendrik Niehoff: zie folder en www.orgelconcerten-hendrik-niehoff.nl
Orgelconcerten in de regio: www.brabantorgel.nl

Petite Suite pour Grand Orgue Hayo Boerema (*1972)

In 2010 vierde Rotterdam Orgelstad (een stichting die zich inzet voor de orgelcultuur in de stad Rotterdam) haar tienjarige jubileum. Ter gelegenheid daarvan werd er een orgelconcours voor amateurs gehouden, waarbij er ook een categorie jong talent was. Voor deze categorie schreef de Rotterdamse organist Hayo Boerema drie korte werken. Aan deze stukken (Choral, En taille en Mélodie) ligt een modus van tien tonen ten grondslag en speelt het getal 10 ook in andere opzichten een rol daarbij uiteraard verwijzend naar het jubileum. Later voegde Hayo Boerema aan deze werken nog een Introduction en een Toccata toe en werden ze gebundeld als een kleine suite, maar wel voor een groot orgel, vandaar: Petite Suite pour Grand Orgue.

In de introductie horen we direct al de tien tonen van de modus, echter niet als ladder maar als toonreeks: Fis, D, E, Bes, As, A, Des, C, F, G. Alles in de suite is hier op gebaseerd. Zo bestaat het Choral uit akkoordopschuivingen, gebaseerd op de reeks als modus, waarmee een eenvoudige melodie wordt geharmoniseerd. In En Taille vinden we de reeks terug als cantus firmus in lange notenwaarden in het pedaal. In Mélodie bestaat de linkerhand uit niet meer dan 10 verschillende akkoorden die de begeleiding vormen van de feitelijke melodie die in het pedaal verschijnt. In de toccata tenslotte vormen korte motieven uit de reeks een unendliche Melodie, omspeeld met alternerende akkoorden. De suite is opgedragen aan Ben van Oosten.

Variations Sérieuses in d kl.t., op. 54 Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Mendelssohn heeft zijn Variations sérieuses in 1841 oorspronkelijk voor piano gecomponeerd als opdrachtwerk voor een bundel met variaties van verschillende componisten. De opbrengst van deze bundel was bestemd voor de financiering van een Beethoven-monument in Bonn. Het waren ook vooral de Eroica-Variaties van Beethoven die voor de Variations sérieuses van Mendelssohn model hebben gestaan. Als verwijzing naar zijn grote voorbeeld en om zich bovendien van de talrijke oppervlakkige Variations brillantes van zijn tijdgenoten te onderscheiden, voegde Mendelssohn aan zijn variatiereeks het adjectief sérieuses toe. De symfonische dimensies en de veelkleurigheid van de verschillende variaties lenen zich uitstekend voor een vertolking op het orgel. Vanavond hoort u het werk in een orgelbewerking van Reitze Smits.

Méditation Louis Vierne (1870-1937)

De bijna blinde organist en componist Louis Vierne was van 1900 tot aan zijn dood in 1937 organist van de Notre-Dame in Parijs. Voor orgel schreef hij o.a. zes grote symfonieën, 24 Pièces en style libre en 24 Pièces de Fantaisie. De Méditation is één van drie improvisaties die Vierne in 1930 in de Notre-Dame voor een grammofoonplaatopname speelde. In 1954 maakte Maurice Duruflé, één van Vierne's meest toegewijde leerlingen, van deze opname een reconstructie. Het expressieve thema, dat door verschillende toonsoorten wordt geleid, is steeds omgeven door een vloeiende triolenbeweging. Hoewel het stuk als improvisatie is ontstaan, doet het qua vorm en expressie niet onder voor de gecomponeerde stukken van deze grote organist/componist.

Symphonie nr. 5 in f, op. 42/1 Charles-Marie Widor (1844-1937)

Charles-Marie Widor, geboren in Lyon als zoon van een organist en kleinzoon van een orgelbouwer, was 64 jaar lang organist aan de St.-Sulpice in Parijs en opvolger van César Franck als orgelleraar aan het Parijse Conservatoire. Hij was een zeer productief componist en heeft werken in alle genres nagelaten (orgelwerken, koorwerken, operas, orkest- en kamermuziek).

Geïnspireerd door de orkestrale orgels van de beroemde orgelbouwer Aristide Cavallé-Coll (1811-1899) componeerde Widor tussen 1872 en 1899 tien grote orgelsymfonieën.

De vijfde symfonie (1879) stamt uit de middelste scheppingsperiode van de componist. Het werk is zeer representatief voor Widor's formele structuur en flamboyante schrijfstijl. In deze symfonie toont de rijpe Widor een meesterlijke beheersing van het symfonische orgel. Het werk is ongetwijfeld zijn meest geliefde orgelsymfonie.

Het Allegro vivace bestaat uit een serie variaties op een uitgebreid, opgewekt thema. Naast de variatievorm is er in het verloop van dit deel ook sprake van een fantasievolle ontwikkeling van het thematisch materiaal.

In het driedelige Allegro cantabile zet het bekoorlijke eerste thema op de hobo in. In het lyrische middendeel ondersteunen gedragen akkoorden sierlijke fluitguirlandes.

Het eveneens driedelige Andantino quasi allegretto dient als het scherzo in deze symfonie. Het deel heeft een opvallende pedaalpartij, waarin het octaafinterval een belangrijke rol speelt.

Het Adagio heeft een liedachtige thema met een contrapuntische stemvoering. Dit thema, dat als canon in het pedaal wordt overgenomen, kondigt reeds het pedaalthema van de hierna volgende Toccata aan.

Dit beroemde laatste deel is geheel gebouwd op een enkel motief, dat wordt ontwikkeld in een onafgebroken snelle staccato-figuratie, begeleid door repeterende akkoorden met een markant ritme. Daaronder verschijnt het statige thema in het pedaal. Door zijn onweerstaanbare ritmische drijfkracht is dit stuk naast Bachs Toccata in d kl.t. het bekendste orgelwerk uit de gehele orgelliteratuur geworden.